

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
АКАД. БЛАГОВЕСТ СЕНДОВ

112
100-08-615
08.12.95
839
Blaf

ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Във връзка с Ваше разпореждане No 100-07-368/30.11.1995 г. Ви изпращам становището на Икономическата комисия по искането на група народни представители от 37-то Народно събрание до Конституционния съд по к.д. No 28/95 г. за даване на задължително тълкуване на чл.17, ал.2 и ал.4 и чл.18, ал.6 от Конституцията в смисъл, дали държавата има право да определя със закон обектите и режима на публичната собственост, включително тази извън предвидената в Конституцията, като изключителна държавна собственост, с цел задоволяване общественя интерес.

Искането е допуснато за разглеждане с определение на Конституционния съд от 23 ноември 1995 г., като к.д. No 28/95 г. е присъединено към к.д. No 26/95 г. за съвместно разглеждане и решаване и производството по к.д. No 28/95 г. е прекратено. Народното събрание е конституирано като страна по к.д. No 26/95 г. с определение на Конституционния съд от 7 ноември 1995 г.

Икономическата комисия поддържа представеното вече пред Конституционния съд становище на Народното събрание по к.д. No 26/95 г.

След обсъждане на искането Икономическата комисия изразява следното становище по тълкуването на чл.17, ал.2 и 4 и чл.18, ал.6 от Конституцията:

Собствеността съгласно чл.17, ал.2 от Конституцията на Република България е публична и частна. В Конституцията не са посочени критериите за обособяването на публичната и на частната собственост. Те са изведени обаче в диспозитива на Решение No 19 по к.д. No 11 от 1993 г. на Конституционния съд:

- а) субекта на правото на собственост - държавата или общините;
- б) предназначението на собствеността;
- в) вида на вещите.

Разрешението на Конституционния съд се подкрепя и в литературата - вж. Венедиков, П. Вещно право. С., 1995, с.29; Боянов, Г. Вещно право, с.51; Джеров, А. Вещно право. С., 1994, с. 156-157; Таджер, В. Съвременни частноправни проблеми. С., 1995,

с.10, с.27. Делението на собствеността на публична и частна е било известно и на старото българско право - вж. чл.20 от Закона за имуществата, собствеността и сервитутите.

В зависимост от предназначението си и вида на вещите, неин обект, държавната и общинската собственост е публична и частна. Вещите, които са предоставени за обществено ползване, са публична държавна и общинска собственост. Всички останали вещи, притежавани от държавата и общините, са тяхна частна собственост - вж. диспозитива и мотивите на решение No 19 по к.д. No 11 от 1993 г. на Конституционния съд; Венедиков, П. Ново Вещно право, С., 1995, с.29; Таджер, В. Съвременни частноправни проблеми, С., 1995, с.10, с.24. Това деление е известно и на чл.21-24 от Закона за имуществата, собствеността и сервитутите. В негова полза са и редица решения на Върховния касационен съд - вж. р.172-1923-II ГО, р.693-1936-I ГО, р.375-1938-IV ГО, р.467-1920-I ГО, цитирани по Хинов, М. Закон за имуществата, собствеността и сервитутите, Бургас, 1946, с.22-26.

Част от вещите, публична държавна собственост, са изключителна държавна собственост. Тези вещи са изброени в чл.18, ал.1 от Конституцията. Поради важността и очевидната всеобща полза, която имат, вещите по чл.18, ал.1 могат да принадлежат само на държавата, която има конституционно задължение да не ги отчуждава - вж. диспозитива и мотивите на Решение No 19 по к.д. No 11 от 1993 г. на Конституционния съд; Боянов, Г. Вещно право, С., 52; Джеров, А. Вещно право, С., 1994, с.156-157; Таджер, В. Съвременни частноправни проблеми, С., 1995, с.10, с.24. Вещите, изключителна държавна собственост, не могат да се трансформират в частна собственост.

За останалите вещи, публична собственост, това е възможно, ако общественото им предназначение се е прекратило.

Общата формулировка на чл.17, ал.4 от конституцията е основание за извода, че със закон може да се определя режимът на всички обекти на държавната и общинската собственост както на публичната, така и на частната собственост на държавата и общините. Има ли сила този извод и относно обектите на държавната и общинската собственост?

Член 18, ал.1 от Конституцията определя кръга на вещите, обект на изключителна държавна собственост. Тази норма има изключителен характер, поради което не може да се тълкува разширително или да се прилага по аналогия. Изброяването на обектите на изключителна държавна собственост е изчерпателно. Следователно със закон държавата може да урежда само режима на изключителната държавна собственост, но не и кръга на нейните обекти.

Горното твърдение няма сила за публичната държавна собственост - която няма изключителен характер, за публичната общинска собственост, за частната собственост на държавата и общините. Обектите на тези категории собственост не са изчерпателно изброени в Конституцията. Това виждане се поддържа в мотивите на Решение No 19 по к.д. No 11 от 1993 г. на Конституционния съд, както и от Таджер, В. Съвременни частноправни проблеми, С., 1995, с.16.

Следователно според чл.17, ал.4 от Конституцията със закон може да се определя не само режимът на публичната неизключителна държавна собственост, публичната общинска собственост, частната собственост на държавата и общините, но и кръгът на вещите, техен обект. До този извод стига и Конституционният съд в мотивите на цитираното вече решение, като приема, че определянето "на тази друга публична държавна собственост може да стане само със закон". На същото мнение е и Таджер, В. съвременни частноправни проблеми, С., 1995, с.16. Това положение съответства и на разрешенията на старото българско право, което е уреждало със закони кръга на обектите, публична неизключителна държавна собственост - вж. чл.24 от Закона за имуществата, собствеността и сервитутите, чл.24 и сл. от Закона за мините (рудниците) от 1891 г., чл.25-30 от Закона за насърчение на местната индустрия от 1928 г.

Систематическото тълкуване на чл.17, ал.4 и чл.18, ал.6 от Конституцията изисква законодателят да определя кръга на вещите, обект на публична неизключителна държавна собственост, публична общинска собственост и частна собственост на държавата и общините само със закон, въз основа на интереса на гражданите и обществото. Този критерий се споделя и в теорията - вж. Боянов, Г. Вещно право, С., 1995, с.51.

В заключение Икономическата комисия на Народното събрание приема следното:

1. Държавата има право да определя със закон обектите и режима на публичната собственост, която не е изключителна държавна собственост.

2. Обектите на изключителната държавна собственост са установени от конституцията и със закон може да се определя само техният режим.

3. Законната уредба по предходните две точки трябва да се основава на интереса на гражданите и обществото.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ИКОНОМИЧЕСКАТА КОМИСИЯ:**

/Атанас Папаризов/